

pivoților, osiilor și a găurilor din plăcile scheletului. Ele ușurează, în același timp, și mersul.

54. *Ce rol joacă pietrele acoperitoare?*

— Pietrele acoperitoare au rolul de a fixa jocul pivoților, ușurând oscilațiile roții oscilatoare.

55. *Ce rol au pietrele-palete?*

— Pietrele-palete, fiind șlefuite, ușurează împiedecările și scăpările roții-ancoră. Ele sunt practice din cauză că nu se tocesc repede și nici nu prind praful. Un alt avantaj e acela că au un indice de dilatație foarte mic, menținând precizia ceasornicului.

56. *Ce provoacă creparea unei pietre în ceasornic?*

— Creparea unei pietre în ceasornic provoacă tocirea pivotului și, deci, oprirea ceasornicului.

57. *Pentru ce se oprește ceasornicul când stă cu cadranul în sus?*

— Ceasornicul când stă cu cadranul în sus și se oprește însemnează că una din pietrele acoperitoare sau găurite, din spate, s'a crepat. Acest fapt împiedică mișcarea pivotului.

58. *Ce însemnează când ceasornicul se oprește la o oră anumită?*

— Când ceasornicul se oprește la o oră anumită însemnează că unul din colții roților este îndoit.

59. *Din ce provine incurcarea arătătoarelor?*

— Incurcarea arătătoarelor provine din tocirea țevii roții orare.

60. *Din ce motive se rup arcurile motorice la ceasornice?*

— Arcurile motorice la ceasornice, de regulă, se rup din cauza variațiunilor brusce de temperatură.

61. *Pentru ce ruginește spiralul?*

— Spiralul ruginește din cauza transpirației corpului uman.

62. *Pentru ce trebuie curățit un ceasornic în fiecare an?*

— Un ceasornic trebuie curățit în fiecare an pentru că, uscându-se uleiul, se îngreunează angrenajul și se tocesc pivoții osiilor.

63. *Din ce cauze se rup spiralele?*

— Spiralele se rup din cauza ruginei. Dacă nu se rup, rugina produce perturbări în mersul ceasornicului.

64. *Ce defect provoacă ruperea arcului motoric în angrenajul roților?*

— În cazul când arcul motoric se rupe, în angrenajul roților, provoacă îndoirea unuia sau a mai multor dinți dela cutia arcului motoric. Îndoirea dintelui sau dinților, în același timp, provoacă și o întindere a lor, care oprește mersul ceasornicului la fiecare turație a roții. Acest defect se observă după 10—12 ore de destindere a arcului.

65. *Din ce oțel trebuie făcute osiile, pivoții și cheia de întors?*

— Osiile, pivoții și cheia de întors trebuie făcute din oțelul cel mai tare și cel mai fin.

66. *Cum trebuie să fie pivoții osiilor?*

— Pivoții osiilor trebuie să fie uniform de groși, bine poleiți, cu capul emisferic, având o lungime cu ceva mai mare decât grosimea pietrei găurite, astfel încât faceta osiei să nu atingă adâncimea pietrei. Lungimea normală a unui pivot este de cca 0,4—0,5 mm.

67. *Cum alegem unui ceasornic o ancoră potrivită?*

— O ancoră potrivită unui ceasornic care are roata ancorei se caută alegând o ancoră a cărei palete au același joc, deasupra celor trei colți, ca și în spațiul dintre patru colți.

68. *Cum distanțăm și apropiem ancora de roata ancorei?*

— În cazul când furca ancorei intră prea adânc sau nu intră îndeajuns între colții roții-ancore, schimbăm locul osiei ancorei (înainte sau înapoi, după cerință).

69. *Cum trebuie montat un spiral Breguet?*

— Spiralul Breguet se montează la fel ca celelalte spirale, cu deosebirea numai la spira exterioară care este îndoită și trecută fără a le atinge pe celelalte (deasupra celorlalte spire).

70. *Care sunt cauzele principale ale stricării ceasornicelor?*

— Cauzele principale ale stricării ceasornicelor sunt: căderile, ciocnirile și mânuirile forțate, care duc la înclinarea și ruperea pivoților roții oscilatoare.

71. Care sunt cauzele oscilațiilor prea mici ale roții oscilatoare?

— Oscilațiile mai mici ale roții oscilatoare provin din următoarele cauze: 1. din creparea pietrelor găurite; 2. din știrbirea pietrelor palete; 3. din frecări și atingeri; 4. din deschiderea prea mare a tăieturii furcii-ancore; 5. din pilirea colților roții-ancoră; 6. din cauza greutății excesive a roții oscilatoare; 7. din pivoții îndoiți etc.

72. Ce provoacă deschiderile prea mari ale roții oscilatoare?

— Deschiderile prea mari ale roții oscilatoare sunt provocate de arcurile motorice prea tari sau din cauza roții oscilatoare prea ușoare.

73. Câte spire are un spiral dela ceasornicele cu ancoră?

— Spirala normal al ceasornicelor-ancoră are, de regulă, 10—11 spire. Spirele Breguet au 12—13 spire.

74. Ce defect putem observa la un ceasornic care se oprește din când în când, în timpul mersului?

— La un ceasornic care se oprește, din când în când, în timpul mersului, putem observa unul din următoarele defecte: 1. pivoții sunt prea strânși în pietre din cauza uleiului uscat; 2. pivoții ancorei sunt prea strânși; 3. unul din colții roții ancorei s'a strâmbat; 4. coarneau furcii ancore sunt indoite sau prea lungi; 5. furca ancorei se freacă de placa cârmuitoare etc., etc.

75. Din ce cauză se opresc ceasornicele când sunt atârinate în cui?

— Ceasornicele atârinate în cui se pot opri din cauza jocului prea mare al pivoților, balansei, ancorei și roții-ancoră cât și din cauza frecării pivotului plăcii cârmuitoare de furca ancorei.

76. Ce deschidere are ancora în mers?

— Ancora are o deschidere de cca 10—12°.

77. Din ce cauză ceasornicele, câteodată, grăbesc și câteodată întârzie?

— Prima cauză a întârzierii sau grăbirii ceasornicelor este dată de variația temperaturii. A doua cauză este jocul spiralului între piroanele compasului, frecările balansei sau

spiralului, cât și căderea vreunui șurub regulator de pe roata oscilatoare (prin care își pierde echilibrul).

78. Pentru ce sunt bune spiralele antimagnetice?

— Spiralele antimagnetice sunt bune fiindcă nu sunt influențate de câmpurile magnetice ale diferitelor aparate ce ne înconjoară.

79. Care sunt cauzele care ne arată diferențele de control între două ceasornice de precizie?

— Cauzele care arată diferența între două ceasornice de precizie sunt următoarele: 1. cadranele sunt prost împărțite și 2. sunt defectuos montate, având picioarele înclinate sau lipite. Ceasornicelor de precizie, pentru a fi riguros controlate, li se recomandă buletinele de observație (făcute totdeauna la aceeași oră și la același minut).

80. Pentru ce nu umblă uniform ceasornicele de fabricație mai ușoară?

— Ceasornicele de fabricație mai ușoară ca: Roskopf, cilindru, zapfi de perete, deșteptătoarele de masă precum și ceasornicele de automobile, nu umblă uniform din cauza că roata oscilatoare este făcută dintr'un singur metal și, deci, nu este compensată.

81. Cum se face înlocuirea arcurilor motorice?

— În primul rând se alege un arc identic cu cel rupt, adică un arc care va avea aceeași lungime, lățime și grosime (măsurat cu aparate de specialitate). Lungimea arcului trebuie să dea cutiei arcului motoric cinci învârtituri complete. Montarea arcului în cutie se face totdeauna dela exterior spre interior.

82. Pentru ce nu se întrebuițează la ceasornice, ca pietri-bucșe, drept acoperitoare și diamantele?

— Diamantele provoacă tocirea osiilor de oțel, fiind prea dure pe când cele din rubin nu sunt atât de adiacente.

83. Pentru ce este recomandabil ca ceasornicarii să schimbe lupa de pe un ochiu pe altul?

— Pentru ca ochiul să nu se atrofieze și lentila să fie eficace în orice moment.

124. Sticle pentru ceasornice.

Cristale	Cilindre	Empire	Lentile	Patente	Fasonate
----------	----------	--------	---------	---------	----------

125. NOMENCLATURA ROMÂNESCĂ A PIESELOR CEASORNICELOR DE BUZUNAR.

Industria ceasornicelor aparținând, în special, Elvețienilor, Francezilor, Germanilor și Italianilor, întreaga nomenclatură a pieselor a fost dată de ei.

Prin prezenta lucrare facem o umilă încercare de a da o nomenclatură românească, ținând seamă de nomenclaturile streine.

Denumirea românească	Denumirea germană
a) Mersul piedecă cu vergea (cu scăpări ritmice)	Spindelgang
b) Mersul piedecă cu cârlig Clement	Clement-Hackengang
c) Mersul piedecă cu ancoră Graham	Graham-Ankergang
d) Mersul piedecă cu piroane Amant	Amant-Stiftengang
e) Mersul piedecă cu cilindru Tompion	Tompion-Zylindergang
f) Mersul piedecă Duplex	Duplexgang
g) Mersul piedecă cronometru	Chronometergang
1. Cutia de ceasornic cu capace	Uhrgehäuse mit Deckel
2. Scheletul mecanismului	Das Werkskelett
3. Puntea cutiei arcului motoric	Federhausbrücke
4. Puntea roții fundamentale minutare	Grossbodenradbrücke
5. Puntea roții intermediatoare	Kleinbodenradbrücke
6. Puntea roții secundare	Sekundenradbrücke
7. Puntea roții-ancoră	Ankerradbrücke
8. Puntea ancorei	Ankerkolben (Brücke)
9. Puntea roții oscilatoare	Unruhe (Balance)brücke
10. Cutia dințată a arcului motoric	Federhaus
11. Capacul cutiei arcului motoric	Federhausdeckel
12. Osia arcului motoric	Federkern
13. Arcul motoric	Zugfeder
14. Roata fundamentală minutară	Grossbodenrad, Minutenrad
15. Roata intermediatoare	Kleinbodenrad
16. Roata secundară cu butuc dințat	Sekundenrad mit Trieb
17. Roata cu colți a ancorei	Ankerrad

18. Roata cu colți a cilindrului	Zylinderrad
19. Roata coroană de întors, cu colți	Aufzugsrad, Kronrad mit Hacken
20. Roata coroană dințată de întors	Aufzugsrad, Kronrad mit Zahn
21. Roata dublă de transmisiune	Transmissionsrad
22. Roata proptitoare de întors	Aufzugsrad, Sperrad
23. Roata dințată a pătrarului	Viertelrad mit Zahn
24. Roata schimbătoare, cu butuc dințat	Wechselrad mit Trieb
25. Roata orară	Stundenrad
26. Roata oscilatoare (balansă)	Unruherad
27. Osia cu pivoți a roții oscilatoare	Welle mit Zapfen
28. Osia-cilindru cu pivoți	Zylinderwelle m. Zapfen
29. Osia arătătoarelor	Zeigerwelle
30. Ancora cu palete, osie și piron	Anker mit Ankersteinen und Welle
31. Paletele de piatră pentru ancoră	Ankerlevées
32. Placa cârmuitoare	Hebescheibe (Ankerplateau)
33. Piron cârmuitor de piatră	Hebestein
34. Piatră, bușă și acoperitoare	Lochsteine u. Decksteine
35. Proptitor	Sperrkegel
36. Arcul proptitorului	Sperrfeder
37. Arcul spiral ordinar și Breguet	Spiralfeder, normal oder Breguet
38. Spiră	Umgang
39. Bușă spiralului	Spiralrolle
40. Butucelul spiralului	Spiralklötzchen
41. Compasul regulator, cu piroane	Avancement
42. Fusul de întors	Aufzugwelle
43. Cap pentru întors (Coroană)	Krone
44. Pârghie	Kniehebel
45. Arătătorul orar	Stundenzeiger
46. Arătătorul de minute (minutar)	Minutenzeiger
47. Arătătorul secundar	Sekundenzeiger
48. Arătătorul de viteză	Stopperzeiger
49. Ramă pentru sticlă	Glasrahmen
50. Cadran	Zifferblatt
51. Șurub	Schraube

52. Toartă	Bügel
53. Placă de rezemat	Spreizfeder
54. Eșapamentul cilindrului	Zylinderechappament
55. Angrenaj	Angriff
56. Protector	Stellung

126. Piese de ceasornicelor mari.

57. Plăcile mecanismului	Werkplatten
58. Osia arcului	Federkern
59. Cutia arcului	Federhaus
60. Osia cu butuc dințat și pivoți	Triebwelle mit Zapfen
61. Roata de transpunere	Beisatzrad
62. Roata dințată fundamentală, minutară	Grossbodenrad
63. Roata dințată intermediară	Kleinbodenrad
64. Roata-ancoră cu colți	Ankerrad
65. Ancora cu palete Graham	Grahamanker mit Paletten
66. Furca ancorei	Ankergabel
67. Puntea osiei-ancore	Ankerwellenbrücke
68. Agățătorul pendulei	Pendelhacken
69. Arcul pendulei	Pendelfeder

127. Mecanismul de batere (partea forței).

70. Roata elevatoare cu piroane	Hebestiftenrad
71. Roata de închidere	Schliessrad
72. Roata alergătoare	Laufrad
73. Ventilatorul	Windfang

128. Mecanismul de repartizare a forței.

74. Placa împărțitoare a sferturilor	Viertelstudentafel
75. Brațul eliberator	Auslöserarm
76. Arcul brațului eliberator	Auslösungsarmfeder
77. Cârlișorul de închidere	Sperrkegel
78. Calculatorul cu colți	Rechen mit Hacken
79. Vârtejul opritor	Schöpfer
80. Elevatorul ciocanului	Hammerhebel
81. Ciocanul	Hammer

82. Clopotul	Glocke
83. Roata-ștea	Sternrad
84. Roata împărțitoare a bățăilor	Schlossscheibe
85. Butuc dințat masiv sau cu piroane	Hohl- oder Holltrieb

129. Nomenclatura românească a uneltelor întrebuințate în atelierele de ceasornicărie.

1. Masă de lucru	Arbeitstisch
2. Minghină	Schraubstock
3. Strung	Drehstuhl
4. Roată volantă	Schwungrad
5. Mașină de pătruns (adâncit)	Walzmaschine
6. Mașină de nituit, pe butuc dințat	Triebnietmaschine
7. Ponson	Punzen
8. Mașină de sfredelit (pivoți)	Zapfeneinbohrmaschine
9. Strung pentru poleit pivoți	Zapfenrollierstuhl
10. Compas de angrenaj	Eingriffzirkel
11. Centralizator	Planteure
12. Centror	Unruhwagen
13. Demagnetizator	Entmagnetisierapparat
14. Cutie pentru benzină (eter)	Aetherdosen
15. Clește pentru găuri și colți	Federloch- und Hackenzange
16. Minghină de mână	Feilkolben
17. Tăietor de ghevint	Schneideisen
18. Nicovală pentru arătătoare	Zeigeraufsetzen
19. Mașină de montaj	Fassungsmaschine
20. Arc pentru scripete	Drehbogen
21. Piatră Missisipi	Missisipisteine
22. Clește de tăiat	Beisszange
23. Clește semicirculară	Halbrundzange
24. Clește plat	Flachzange
25. Clește rotund	Rundzange
26. Lemn pentru pilit	Feilholz
27. Compas opt	Rundlaufzirkel
28. Măsurător pentru prisnele	Schiebmass
29. Măsurător de găuri	Lochmass
30. Măsurător de grosimi	Triebmass
31. Măsurător centimal	Zehntelmass

32. Măsurător de cilindre	Zylindermass
33. Măsurător pentru arcuri	Federmass
34. Măsurător de pivoți	Zapfenmass
35. Inimă de strung	Drehherz
36. Cuțit de strung	Stichel
37. Cadră de ferăstrău	Laubsägebogen
38. Ciocan	Hammer
39. Coadă de ciocan	Hammerstiel
40. Foarfece pentru tinichea	Blechscheere
41. Lampă cu spirt de lipit	Lötlampe
42. Saldator (ciocan de lipit)	Lötkolben
43. Nicovală	Amboss
44. Cutie pentru ulei	Ölnäpfchen
45. Uleieter	Ölgeber
46. Pilă lată	Flachfeile
47. Pilă-ac	Nadelfeile
48. Arc de întoarcere	Drehbogen
49. Pilă de pivoți	Zapfenpolierfeile
50. Pilă de piele	Lederfeile
51. Perie de ceasornice	Taschenuhrbürste
52. Perie de alamă	Messingbürste
53. Șurubelniță	Schraubenzieher
54. Pensetă	Kornzange
55. Scripete pentru sfredel	Bohrhalter
56. Pensetă cu șurub	Stiftenklöbchen
57. Pensetă universală	Universalklöbchen
58. Cuțit de curățit lemnul	Holzputzmesser
59. Cheie de deschis montajul	Fassungsschlüssel
60. Fresă unghiulară	Stupsreibahle
61. Pilă-cuțit	Messerfeile
62. Pilă de emeric	Schmirkelfeile
63. Emeric	Schmirgel
64. Lemn de curățit (de clocotie)	Putzholz
65. Cutie de furnituri	Furniturenschachtel
66. Lupă	Lupe
67. Bancă de nituit	Nietbank